

Positionspapper om naturkrediter

Beslutat av Karin Lexén, generalsekreterare och Beatrice Rindevall, ordförande.
Datum: 17 december 2025

1. Bakgrund

Den biologiska mångfalden är under hårt tryck i svenska ekosystem, men trots befintliga miljömål saknas tillräckliga åtgärder och medel för att vända utvecklingen. Samma läge råder även i EU och globalt. Förlust av biologisk mångfald bedöms på global nivå orsaka lika stora konsekvenser som klimatförändringarna.¹ Naturen har ett värde i sig själv, och därutöver är mer än hälften av världens BNP beroende av fungerande ekosystem. Beräkningar visar att partiell kollaps av ekosystem kan komma att kosta världen 2,7 biljoner USD i minskad ekonomisk aktivitet till 2030.² Naturens värde speglas inte tillräckligt på marknaden, vilket leder till underinvesteringar i bevarande och restaurering. Samtidigt tar inte de som orsakar skador på naturen ansvar för kostnaderna för att hantera dessa. De globala investeringarna uppgår endast till 15–20 procent vad som skulle krävas för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald före 2030.³ Mål 19 i det globala ramverket för biologisk mångfald anger att 200 miljarder USD årligen ska mobiliseras till investeringar i biologisk mångfald till år 2030.⁴ Inom EU uppskattas ett tillskott på 21,5 miljarder euro per år behövas utöver nuvarande finansiering.⁵

Den offentliga finansieringen till biologisk mångfald är idag otillräcklig och förslag kring hur den privata sektorn kan bidra är under utformning. Det kan ske genom skatter eller regleringar som tvingar företag att ta ekonomiskt ansvar för sin påverkan på naturen. En annan lösning som lyfts fram allt mer är det som kallas naturkrediter, biokrediter eller biodiversitetskrediter. I det här positionspapperet används främst begreppet naturkrediter. Det är ett system där företag, finansiella institutioner eller privatpersoner kan investera i krediter som motsvarar särskilt verifierade projekt som återställer eller bevarar natur. En frivillig marknad för krediter har börjat utvecklas i flera länder, däribland Sverige.

EU-kommissionen har publicerat en färdplan för att införa ett system där certifiering och handel med naturkrediter kompletterar offentlig finansiering.⁶ Syftet är att skapa trovärdiga och transparenta verktyg för att stimulera privata investeringar till naturpositiva åtgärder, med vilket kommissionen avser insatser som bidrar till att skydda, återställa och förbättra biologisk mångfald och ekosystem. Färdplanen är ett led i arbetet med att uppnå målen i det globala ramverket för biologisk mångfald och EU:s egen förordning om restaurering av natur.

¹ IPBES 2018. The assessment report on Land degradation and restoration- Summary for policymakers

² Johnson, J. A., Ruta, G., Baldos, U., Cervigni, R., Chonabayashi, S., Corong, E., Gavryliuk, O., Gerber, J., Hertel, T., Nootenboom, C., & Polasky, S. (2021). *The economic case for nature: A global Earth-economy model to assess development policy pathways*. The World Bank Group.

³ Deutz, A., Heal, G. M., Niu, R., Swanson, J., Townshend, T., Li, Z., Delmar, A., Meghji, A., Sethi, S. A., & Tobin-de la Puente, J. (2020). *Closing the global biodiversity financing gap* [Full report]. The Paulson Institute, The Nature Conservancy, and the Cornell Atkinson Center for Sustainability.

⁴ Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity. (2022, December 19). *Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework* (CBD/COP/DEC/15/4). United Nations Environment Programme.

⁵ Europeiska kommissionen 2022. 'Environmental Implementation Review 2022: Turning the tide through environmental compliance', COM/2022/438 final, available at https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=comnat:COM_2022_0438_FIN

⁶ Europeiska kommissionen 2025. [Färdplan för naturkrediter](#)

Enligt färdplanen ska en naturkredit motsvara ett verifierat naturresultat – exempelvis förbättrad markkvalitet, återställd våtmark eller ökad artmångfald och certifiering ska garantera att naturåtgärden har genomförts enligt vetenskapligt fastställda kriterier. För att skapa förtroende ska tydliga regler införas om transparens, oberoende verifiering och skydd mot grönmålning och dubbelräkning. Färdplanen beskriver också hur EU ska bygga vidare på erfarenheterna från koldioxidmarknaderna. Koldioxidkrediter mäter upptag av klimatgaser vilka - även om det finns svårigheter - är enklare att kvantifiera än biologisk mångfald. Utsläpp och upptag av klimatgaser saknar det plats- och kontextberoende som präglar biologisk mångfald. Naturkrediter behöver därför till skillnad från koldioxidkrediter vara mer plats- och ekosystemspecifika. Därför krävs enligt färdplanen flexibla men standardiserade indikatorer, till exempel inom ramen för FN:s system för ekonomisk miljöredovisning (SEEA) och EU:s metodik för kartläggning och bedömning av ekosystem.

EU-kommissionen ser naturkrediter som ett sätt att skapa nya inkomstmöjligheter för jordbrukare, skogsbrukare och andra som aktivt vårdar ekosystemen, samtidigt som EU stärker sin konkurrenskraft och når målen för biologisk mångfald.

I detta positionspapper anges Naturskyddsföreningens ståndpunkter kring naturkrediter. Särskilt fokus läggs på det system som utvecklas inom EU.

2. Sammanfattning av Naturskyddsföreningens ståndpunkter

Sammanfattningsvis anser Naturskyddsföreningen att:

- Naturkrediter kan komplettera, men inte i någon del ersätta, en stark naturskyddslagstiftning och ett starkt offentligt ansvar för finansiering av åtgärder för biologisk mångfald. Finansieringsbehovet bör i första hand tillgodoses genom utfasning av naturskadliga subventioner samt reglering och beskattning av skadliga verksamheter.
- Naturkrediter inte får ersätta eller undergräva krav på att i första hand undvika, begränsa och avhjälpa skador på biologisk mångfald där de riskerar att uppstå. För att säkerställa detta krävs skärpt lagstiftning.
- Naturkrediter inledningsvis bör användas för frivilliga positiva bidrag eller för att hantera påverkan i företags värdekedjor som inte kan hanteras genom kravställning på leverantörer.
- Det behövs ett robust system för att verifiera att sålda krediter motsvaras av faktisk naturvårdsnytta, med tydliga kriterier för olika ekosystem där hänsyn tas till effekternas leveranstid, varaktighet och nytta i ett större landskapsperspektiv.
- Systemet bör utformas för att gynna markägare som ligger långt framme när det gäller hållbart brukande, och skapa incitament för beteendeförändring som innebär fortsatt utveckling i den riktningen.

3. Naturskyddsföreningens ståndpunkter

I detta avsnitt presenteras Naturskyddsföreningens ståndpunkter om naturkrediter. Avsnittet inleds dock med föreningens syn på ekologisk kompensation, vilken ligger till grund för en del av de efterföljande ståndpunkterna.

3.1 Ekologisk kompensation

Ett styrmedel som har en nära koppling till system för naturkrediter är ekologisk kompensation. Med ekologisk kompensation (eng. *offsetting*) avses här gottgörelse genom att den som genom sin verksamhet direkt skadar naturvärden tillför nya naturvärden eller skyddar befintliga värden som annars skulle riskera att gå förlorade.⁷ Ekologisk kompensation är främst aktuellt vid prövning av tillståndspliktig verksamhet eller planläggning av bebyggelse och infrastruktur. Åtgärder för att hantera eller uppväga indirekt påverkan som uppstår uppströms och nedströms den egna verksamheten i den värdekedja man verkar i (eng. *insetting*), betraktas i detta sammanhang alltså inte som ekologisk kompensation.

Ekologisk kompensation handlar i grunden om att tillämpa principen om att den som påverkar miljön också ska stå för kostnaderna för att hantera påverkan. Ekologisk kompensation är dock förknippat med betydande risker för biologisk mångfald om det används för att rättfärdiga en lägre ambitionsnivå i anpassning eller lokalisering av en verksamhet som medför negativ påverkan. Ekologisk kompensation är i Sverige reglerat genom flera bestämmelser i miljöbalken⁸ och är i vissa situationer en förutsättning för att tillstånd eller dispens ska kunna lämnas. Det är även möjligt för prövningsmyndigheten att ställa krav om det bedöms motiverat i det enskilda fallet, men det sker idag endast i undantagsfall.⁹ I samband med obligatorisk kompensation vid påverkan på skyddade arter och områden finns en rad kriterier som behöver vara uppfyllda för att tillstånd eller dispens ska kunna ges.

Naturkrediter (eller liknande upplägg) används i flera länder¹⁰ för obligatorisk kompensation i samband med exploateringsprojekt. Systemens omfattning och tillämpning skiljer sig dock åt mellan olika länder.

Naturskyddsföreningen anser att

- Den som genom sin verksamhet orsakar förluster av biologisk mångfald ska bära kostnaden för de åtgärder som krävs för att hantera denna påverkan.
- Kompensation ska ses som sista steget i en *skadelindringshierarki* som innebär att skador på miljön i första hand ska undvikas, i andra hand minimeras, i tredje hand avhjälpas på plats och endast i sista hand kompenseras.

⁷ Naturvårdsverket 2016. Handbok Ekologisk kompensation

⁸ Bland annat 16 kap. 9§, 7 kap. 2§ och 7 kap. 7§ miljöbalken.

⁹ SOU 2017:34 Ekologisk kompensation

¹⁰ Exempelvis habitat banking i USA och Australien, Biodiversity Net Gain i Storbritannien.

- Prövningen av en verksamhets tillåtlighet på en viss plats och med en viss utformning inte får påverkas av åtaganden om kompensation från en verksamhetsutövares sida. Prövningen av tillåtlighet och krav på kompensation måste därför ske uppdelat i två steg.
- Principerna om en skadelindringshierarki och en tvådelad prövning enligt ovan bör införas i miljöbalkens allmänna hänsynsregler.¹¹

3.2 Naturkrediters plats bland styrmedel för bevarad och stärkt biologisk mångfald

En viktig fråga när nya styrmedel och incitament införs är hur de förhåller sig till och interagerar med befintlig lagstiftning, stödsystem och andra incitament. För naturkrediter kommer detta dels bero på hur själva systemet för naturkrediter utformas, dels på hur politikutvecklingen inom naturvården förhåller sig till och påverkas av det nya systemet.

Det finns etiska invändningar mot att sätta pris på den biologiska mångfalden och att handla med den som en vara. Inom det rådande ekonomiska systemet förutsätts dock ofta att resurser tillskrivs ett ekonomiskt värde för att de ska vägas in i beslut. Den bristande finansieringen till biologisk mångfald handlar i grunden om att ekonomin inte värderar ekosystemtjänster utan premierar kortsiktiga ekonomiska vinster. Principen om att förorenaren betalar är inte implementerad i någon större utsträckning, vare sig för miljöfarliga verksamheter som innebär förändrad mark- eller vattenanvändning, eller inom de areella näringarna. Precis som miljöskador inte prissätts tillräckligt idag, värderas inte heller positiva externaliteter i form av bidrag till biologisk mångfald och upprätthållande av ekosystemfunktioner som andra delar av ekonomin är direkt eller indirekt beroende av. För att stärka ekosystemens funktion och samtidigt skapa samhällsnytta behövs tydligare ekonomiska incitament där den som i sin verksamhet bidrar till biologisk mångfald i större utsträckning än idag får ersättning och den som skadar naturvärden får stå för kostnaderna för att hantera detta. Det skulle öka lönsamheten för miljövänliga brukningsmetoder, vilka dessutom kan innebära minskade insatskostnader för jordbrukare och skogsägare.

Ett system för naturkrediter kommer att bli en del av en samlad styrmedels- och incitamentsstruktur och därmed interagera med övriga styrmedel för biologisk mångfald. För att ett system med naturkrediter ska bidra till att stärka biologisk mångfald måste det dock utformas med utgångspunkten att det inte ska underminera eller ersätta befintliga styrmedel, utan i stället fylla luckor som inte mer effektivt kan hanteras genom förbud, statliga ekonomiska stöd eller skatter och avgifter. Den påverkan på biologisk mångfald som uppstår till följd av ett intensivt skogs- och jordbruk eller fiske bör i första hand hanteras genom reglering eller ekonomiska styrmedel som styr mot mer skonsamma brukningsmetoder. I vissa situationer kan dock köp av naturkrediter vara ett lämpligt sätt att fördela ansvaret för att upprätthålla ekosystemfunktioner och biologisk mångfald mer rättvist inom en sektor eller i ett visst område. Det kan till exempel handla om att en storskalig rapsodlare köper

¹¹ Se förslag i SOU 2017:34 Ekologisk kompensation.

naturkrediter från granngården som genomför åtgärder för att gynna pollinatörer som är viktiga för rapsskörden, eller att en markägare med låglänt odlingsmark betalar för återställning av våtmarker längre uppströms i vattensystemet för att minska översvämningsriskerna.

Naturskyddsföreningen anser att:

- Naturkrediter kan komplettera, men ska inte i någon del ersätta, en stark naturskyddslagstiftning och ett starkt offentligt ansvar för finansiering av åtgärder för biologisk mångfald.
- Finansieringsgapet för biologisk mångfald i första hand bör slutas genom förbud mot skadliga verksamheter, åtgärder och tekniker, en mer fullständig implementering av principen om att förorenaren ska betala samt genom att avveckla miljöskadliga subventioner. Medel som frigörs vid avvecklande av miljöskadliga subventioner eller ökat skatteuttag för naturskadlig verksamhet bör kanaliseras till skydd och skötsel av biologisk mångfald.
- Köp av naturkrediter inte får ersätta eller undergräva krav på att en verksamhetsutövare i första hand ska undvika, begränsa och avhjälpa skador på biologisk mångfald där de riskerar att uppstå. Detta gäller både i den egna verksamheten och i värdekedjan.
- Ett system för naturkrediter behöver utformas med beaktande av hur det påverkar den samlade incitamentsstrukturen för markägare, och hur det interagerar med befintlig lagstiftning och övriga styrmedel, inklusive befintliga certifierings- och stödsystem inom exempelvis skogs- och jordbruk.

3.3 Efterfrågan på naturkrediter

En viktig fråga i ett marknadsbaserat system för finansiering av åtgärder för biologisk mångfald är hur efterfrågan på naturkrediter ska uppstå. Till skillnad från klimatområdet, där en övervägande majoritet av företagen har klimatstrategier, är biologisk mångfald fortfarande ett nytt område för många företag. Endast fem procent av stora företag har utarbetat strategier som beaktar natur och biologisk mångfald, och endast en mindre del av dessa använder idag biodiversitetskrediter.¹²

Naturkrediter kan teoretiskt sett användas på tre sätt:

1. Som positiva frivilliga bidrag (eng. nature-positive actions). Det innebär att företag och andra aktörer köper naturkrediter utan krav eller incitament, utöver goodwill.

¹² World Economic Forum (2023). [Biodiversity Credits: Demand Analysis and Market Outlook](#)

2. Insetting, som innebär att företag finansierar åtgärder för att hantera eller uppväga indirekt påverkan eller beroenden av biologisk mångfald i företagets värdekedja. Detta kan göras som en form av återinvestering i landskapet. Incitamenten för insetting kan stärkas genom lagstiftning eller andra krav.
3. Kompensation, kallas även offsetting, som innebär att en verksamhetsutövare kompenserar för skada till följd av egen verksamhet. Obligatoriska krav kopplat till exploatering eller nyttjande av naturresurser, till exempel genom att integrera krav på köp av naturkrediter i regelverk för prövning av tillståndspliktig verksamhet eller planläggning av bebyggelse och infrastruktur.

Det är inte troligt att en stor efterfrågan på naturkrediter kommer att uppstå om det saknas incitament (utöver goodwill) för företag att köpa sådana krediter. Ett sätt att öka efterfrågan är att införa styrmedel såsom skattefördelar, subventioner, krav på rapportering eller koppling till hållbarhetslagstiftning. Det finns dock ett antal risker förknippade med införandet av incitament för att köpa naturkrediter. För det första finns en risk att den typen av styrmedel skulle komma till stånd på bekostnad av andra angelägna politiska reformer för att bevara och stärka biologisk mångfald, det vill säga att naturkrediter ses som en ersättning snarare än ett komplement till statligt ansvar. För det andra finns risk för grönmålning. För det tredje finns en risk för så kallad "license to trash", ungefär "tillstånd att förstöra". Det innebär att köp av naturkrediter används som förevändning för att sänka skyddsnivån för områden med höga naturvärden eller för att urholka kraven på att använda bästa tillgängliga teknik. Med andra ord att naturkrediter leder till lägre krav på att undvika och minimera negativ påverkan – både i enskilda fall och på en mer övergripande nivå när regler beslutas. Samtidigt är det viktigt att "återinvestering i landskapet", dvs finansiering av åtgärder som stärker ekosystemtjänster som företag är beroende av för sin verksamhet, bejaktas.

Naturskyddsföreningen anser att:

- Naturkrediter inledningsvis endast bör användas till positiva frivilliga bidrag eller så kallad insetting, för att hantera sådan påverkan i företags värdekedja som inte mer effektivt kan undvikas eller begränsas genom krav på leverantörer.
- Incitament kan skapas genom att koppla ett system för naturkrediter till EU:s regelverk för finansiering (EU:s taxonomiförordning) och rapporteringskraven (CSRD). En förutsättning för detta är dock att de senare innehåller grundkrav som säkerställer att skadelindringshierarkin tillämpas fullt ut och att grön målning undviks.
- Exploatering i områden med höga naturvärden normalt sett inte ska tillåtas. Om det ändå sker med hänvisning till tunga allmänintressen och avsaknad av andra möjliga lösningar är inte köp av allmänna naturkrediter ett lämpligt sätt att kompensera skadan. Istället bör krav ställas på att genomföra skraddarsydda kompensationsåtgärder som tar sikte på den specifika påverkan som ska kompenseras.

- Det system för naturkrediter som införs måste utvärderas. Om systemet efter utvärdering visar sig robust kan användning för ekologisk kompensation kopplat till intrång i områden med låga eller medelhöga naturvärden övervägas. Även i dessa fall bör naturkrediterna så långt möjligt motsvara de naturvärden som går förlorade.

3.4 Utbudet av naturkrediter

Naturkrediter har potential att skapa nya intäktsmöjligheter för markägare och andra aktörer. Framväxten av en marknad för naturkrediter förutsätter att tillräckligt många markägare och andra verksamhetsutövare är beredda att i utbyte mot ekonomisk ersättning genomföra de naturvårdsåtgärder och ingå de avtal som krävs för att stärka biologisk mångfald på deras fastigheter.

I de svenska pilotprojekten med biodiversitetskrediter finansieras både skydd och aktiva restaureringsåtgärder som skapande av död ved och naturvårdsbränning. I kommissionens förslag anges att naturkrediter exempelvis skulle kunna kopplas till åtgärder som anläggande av häckar, pollinatörshabitat eller förbättrad jordhälsa. Inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik, CAP, finns redan idag en rad olika miljöersättningar till jordbruket. Även inom skogsbruket finns ett antal offentliga stöd för miljöåtgärder. I allmänhet är dessa som högst kostnadstäckande. En kompletterande finansieringsmöjlighet i form av naturkrediter kan bidra till att stärka incitamenten för att vidta åtgärder som främjar biologisk mångfald. Detta är exempel på så kallad blandad finansiering.

Inom de marknader som redan uppstått för kolkrediter och biokrediter har företag etablerat sig som mellanhänder mellan köpare och säljare. I de fall mellanhanden fungerar som en mäklare kan detta minska transaktionskostnader och underlätta för både köpare och säljare, men kan också göra anspråk på en betydande del av betalningen för naturkrediterna på säljarens bekostnad och skapa en total kostnad som är svår att motivera i förhållande till nyttan.

Ytterligare en erfarenhet från kolkreditmarknader är att konflikter kan uppstå kring markanvändning och vem som har rätt att nyttja marken, särskilt i svagt reglerade länder.¹³ Urfolks markanvändning är särskilt utsatt då de ofta har omfattande hävdvunna nyttjanderätter utan att äga marken.

Stora industriella jordbruksföretag och skogsbolag har i regel större administrativ kapacitet än mindre aktörer, och starkare förmåga att hantera risker relaterade till uteblivna resultat, investeringar i ny teknik eller nya metoder. De kan därmed ha bättre förutsättningar att delta i en marknad för naturkrediter. Att stora aktörer med konventionella brukningsmetoder genomför förändringar i sitt brukande kan ha positiva effekter för den biologiska mångfalden

¹³ Jevgeniy Bluwstein & Connor Cavanagh (2023) Rescaling the land rush? Global political ecologies of land use and cover change in key scenario archetypes for achieving the 1.5 °C Paris agreement target, The Journal of Peasant Studies, 50:1, 262-294, DOI: 10.1080/03066150.2022.2125386

på kort sikt, inom ramen för nuvarande dominerande brukningsmetoder. Incitament som stärker små aktörer som arbetar för transformativ förändring genom ekologiskt och regenerativt jordbruk eller naturnära skogsbruk kan å andra ha potential att bidra med stor förändringskraft över tid.

Naturskyddsföreningen anser att:

- Det behövs tydliga och förutsägbara kriterier för vilka åtgärder eller naturnyttor som ska kunna generera naturkrediter i olika ekosystem och hur dessa kriterier förhåller sig till befintliga regelverk och stödsystem.
- För små aktörer bör förutsättningarna att delta i marknaden främjas genom tydliga krav och kriterier kombinerat med proportionerlig administrativ börda och tillgång till stöd och vägledning.
- Den absoluta huvuddelen av kostnaden för en naturkredit ska gå till utföraren av själva naturvårdsåtgärderna (inklusive reglering av brukanderättigheter), medan endast en mindre del bör gå till administration och eventuella mellanhänder.
- Hänsyn måste tas till urfolks rättigheter i linje med FN:s deklaration (UNDRIP), däribland ska principen om fritt, informerat förhandssamtycke (FPIC) från berörda urfolkssamhällen tillämpas fullt ut.

3.5 Offentlig finansierings roll vid utveckling av en naturkreditmarknad

En viktig fråga kopplat till framväxten av marknader för naturkrediter är vilken roll statlig inblandning och finansiering av åtgärder bör ha på kort och lång sikt. Detta spelar stor roll både för vilka möjligheter staten har att påverka hur systemet utformas och för hur snabbt en marknad kan växa fram. Samtidigt kan offentliga satsningar på utveckling av marknadsbaserade system ta resurser från övrig naturvård.

Utgångspunkten för EU-kommissionens arbete med naturkrediter är att öka flödet av privat kapital till åtgärder för biologisk mångfald. Även i de frivilliga initiativ som redan finns i Sverige bygger systemen på att det finns en efterfrågan och betalningsvilja från privat sektor.

För att säkerställa att ett nytt nationellt eller europeiskt system för naturkrediter får en ändamålsenlig utformning uppfyller krav på robusthet och transparens kan dock offentliga medel fylla en viktig funktion. Exempelvis kan offentlig finansiering bidra i form av startfinansiering för utveckling av system för mätning och validering, pilotprojekt och samfinansiering med privata aktörer. Det är samtidigt viktigt att konstatera att de statliga anslagen till skydd och skötsel av värdefull natur idag inte räcker till för att leva upp till internationella åtaganden och tillgodose skogsägares intresse av att skydda sin skog och skötselbehoven i de skyddade områdena. Det är därför inte lämpligt att dessa begränsade resurser används för köp av naturkrediter när ett sådant system väl är utvecklat.

Naturskyddsföreningen anser att:

- Offentlig finansiering måste utökas för att säkra tillräckliga medel för formellt skydd, förvaltning av skyddade områden och direkt finansiering av restaurering.
- Ytterligare offentliga medel bör användas för att stödja uppbyggnaden av ett system för naturkrediter för att säkerställa att systemet blir robust och bygger på sunda principer. Detta inkluderar utveckling av metodik för mätning och validering samt pilotprojekt.
- Köp av naturkrediter inte bör vara en del av den statligt finansierade naturvården.

3.6 Marknaden för naturkrediter

Två viktiga frågor kopplade till framväxten av marknader för naturkrediter är vilket geografiskt omfång sådana marknader bör ha, och om det ska vara tillåtet med sekundär handel med utfärdade naturkrediter.

Globala marknader för naturkrediter kan väntas ha skalfördelar och mobilisera mer finansiellt kapital i egenskap av sin omfattning, och skulle underlätta för företag som vill jobba med insetting i globala värdekedjor. Osäkerheten vid köp av naturkrediter ökar dock med stora avstånd, skillnader i lagstiftning kring exempelvis äganderätt, och institutionell osäkerhet i andra länder. Sverige är ett land med starka och pålitliga juridiska institutioner, vilket skapar förutsättningar för avtalsmässig legitimitet vid handel med nationella naturkrediter. Denna relativa förutsägbarhet minskar osäkerheten för samtliga parter, ökar benägenheten att ingå avtal och ökar förutsättningarna för att upprätthålla avtalad kvalitet. Vidare underlättar nationella marknader harmonisering med nationell lagstiftning, och standarder kan anpassas utifrån de lokala ekosystemens behov samt förutsättningar. Av samma skäl är EU:s harmoniserade institutioner och avgränsade geografiska område ett bättre alternativ än globala naturkreditssystem.

Likaså kan sekundärmarknader för naturkrediter väntas öka intresset och engagemanget för certifikaten, vilket innebär större mobilisering av finansiellt kapital. Det finns dock farhågor om att handel skulle kunna komma att snedvrider incitamenten för både köpare och säljare. Erfarenheterna från kolkreditmarknaden visar bland annat att en sekundärmarknad ökat osäkerheten om krediternas kvalitet och bidragit till brister i utförandet av åtgärder.¹⁴

Naturskyddsföreningen anser att:

- Naturkreditmarknader bör vara regionala eller nationella eftersom biologisk mångfald är plats- och kontextberoende. Globala marknader medför dessutom större risker.

¹⁴ Barratt, Luke och Sandler Clarke, Joe (2022). [How middlemen take a cut from money meant to help offset emissions - Unearthed](#)

- För att möjliggöra koppling till reglering och styrmedel på europeisk nivå och samtidigt ta hänsyn till nationella skillnader bör standarder för krediterna vara nationella, men bygga på EU-gemensamma principer och övergripande kriterier.
- Naturkrediter inte bör kunna handlas som ett finansiellt instrument på en sekundärmarknad.

3.7 Mätning och verifiering

En central aspekt av ett system för naturkrediter är att det går att mäta och verifiera bidraget till stärkt biologisk mångfald och att detta ligger till grund för utfärdandet av krediter.

För att kunna bedöma och jämföra utfall behövs standardiserade mätmetoder. Samtidigt krävs flexibilitet då ekosystem varierar stort inom EU. Biologisk mångfald är till sin natur komplext att kvantifiera och mäta. Det finns också utmaningar med att jämföra naturnyttan av åtgärder som vidtas i olika ekosystem. Kriterier för utfärdande av naturkrediter bör därför differentieras utifrån de olika förutsättningarna i olika geografiska områden och i olika ekosystem (skog, odlingslandskap, marina miljöer, våtmarker, sötvatten etc.). Det innebär att marknader för naturkrediter bör vara nationella eller regionala och uppdelade på skogskrediter, våtmarkskrediter och så vidare, vilket även skulle underlätta användning av naturkrediter vid så kallad insetting (se avsnitt 3.3 ovan).

Effekten av naturvårdsåtgärder uppnås olika snabbt beroende på åtgärd och ekosystem, vilket skapar en utmaning för hur krediter ska värderas. Snabba resultat är förvisso positiva, men riskerar att styra insatser mot ekosystem som svarar snabbt, oavsett vilka ekosystem som har störst behov. Vidare kan en avvägning behöva göras kring hur tillfälliga eller kortvariga effekter ska hanteras jämfört med långvariga eller permanenta förbättringar, och hur krediter kan spegla denna skillnad. För åtgärder vars effekter är begränsade i tid eller där det krävs löpande förvaltning kan naturkrediter behöva ha en viss löptid, som motsvarar den tid de positiva effekterna garanteras. Även ersättningsmodeller och riskfördelning mellan aktörer behöver beaktas, bland annat huruvida betalning ska ske först när resultat verifierats, eller redan vid avtal.

En viktig aspekt av kvantifiering kopplat till naturkrediter är additionalitet, det vill säga att åtgärderna tillför ett mervärde jämfört med ett realistiskt referensscenario. Exempelvis kan inte naturskog som avsatts frivilligt för att uppfylla de certifieringskrav som omfattar större delen av skogsbranschen anses vara en additionell åtgärd, och bör därför inte kunna generera naturkrediter. För mer nischade och långtgående certifieringar för exempelvis naturnära skogsbruk eller ekologisk odling skulle däremot möjligheten till inkomster från naturkrediter kunna bidra till additionell naturnytta genom att skapa ett större intresse hos fler aktörer att ställa om sitt brukande.

Åtgärder som enbart tillfälligt undviker negativ påverkan, till exempel genom att senarelägga en planerad avverkning med några år, bör som regel inte kunna generera naturkrediter. Aktiva åtgärder som behövs för att stoppa en pågående försämring bör däremot kunna generera krediter, exempelvis röjning av igenväxande ängs- och betesmark.

Det finns en risk att åtgärder som genererar naturkrediter på en plats orsakar ökat exploateringsstryck på andra platser, så kallat läckage. Detta bör i första hand hanteras genom ökade grundkrav i lagstiftningen som styr markanvändningen, men det kan också behövas grundläggande kriterier som ska uppfyllas i verksamheten som helhet hos den markägare som vill erbjuda naturkrediter.

Naturskyddsföreningen anser att:

- Naturkrediter måste baseras på en transparent metodik för kvantifiering av naturvårdsnytta och vara validerade av tredje part.
- Utfärdande av naturkrediter för åtgärder i olika ekosystem (skogskrediter, våtmarkskrediter etc.) bör baseras på samma principer men olika kriterier/kvantifieringsmetodik.
- Det behöver finnas ett robust system för att verifiera att sålda krediter motsvaras av faktisk naturvårdsnytta på marken, och tydliga regler för hantering av situationer där utfallet inte motsvarar förväntningarna.
- Kvantifieringsmetodiken behöver balansera behovet av träffsäkerhet med kostnaderna för att mäta och följa upp åtgärdernas effekter. Beprövade åtgärder kan antas kräva mindre uppföljning och verifiering än åtgärder med mer osäker nytta.
- Metodiken bör ta hänsyn till areal, åtgärdernas additionalitet (effekt i förhållande till ett realistiskt referensalternativ), leveranstid och varaktighet. Metodiken bör premiera åtgärder som ger snabb effekt, men samtidigt beakta att vissa ekosystem svarar långsamt för att undvika ensidigt fokus på kortsiktiga resultat. Långvariga och permanenta effekter bör värderas högre än tillfälliga, och naturkrediter bör ha en löptid som motsvarar den tid positiva effekter garanteras.
- Naturkrediter bör endast genereras för åtgärder som tydligt skapar extra naturvårdsnytta utöver lagkrav och allmänt vedertagna branschstandarder. Passivitet eller åtgärder som redan krävs för att uppfylla lag eller frivilliga certifieringskrav (t.ex. FSC för skogsbruk eller grundvillkoren för att få jordbrukarstöd) ska inte ge naturkrediter, medan verksamheter som går längre än dessa krav utan statlig ersättning kan berättigas till krediter.
- Naturkrediter bör kunna utfärdas för åtgärder för biologisk mångfald som omfattas av andra offentliga stödsystem, såsom åtgärdsbaserade stöd inom CAP, som idag bara erbjuder som högst kostnadstäckning, förutsatt att det går att visa att detta leder till större upptag av stöden.

- Åtgärder som avser särskilt prioriterade funktioner eller naturvärden, eller åtgärder som kan visa på särskild nytta i ett landskapsperspektiv bör premieras, exempelvis genom att tilldelas ett högre värde eller fler krediter.
- Naturkrediter bör registreras och följa med en fastighet vid försäljning för att säkerställa permanens eller avtalad löptid (hur länge krediten är giltig).

Relaterade policydokument

Det här dokumentet innehåller Naturskyddsföreningens ståndpunkter i frågor som rör naturkrediter. Föreningens ståndpunkter i sakfrågor finns i följande dokument.

Policyer

Föreningens långsiktiga och övergripande ställningstaganden beskrivs i föreningens policyer.

Naturskyddsföreningen har policyer om följande områden:

- Hållbar samhällsekonomi
- Klimat, energi och transporter
- Skogen
- Jordbruk
- Hav och vatten
- Miljögifter
- Jakt och viltförvaltning
- Mineral
- Globalkompassen

Du hittar alla aktuella policyer på vår webbplats naturskyddsforeningen.se.

Positionspapper

Ett positionspapper innehåller föreningens mer detaljerade ställningstaganden i avgränsade frågor. Du hittar alla aktuella positionspapper på vår webbplats naturskyddsforeningen.se.

Remissvar

Naturskyddsföreningen svarar årligen på ett stort antal remisser på riksnivå, regional nivå och lokal nivå. Riksföreningens remissvar publiceras också på vår webbplats naturskyddsforeningen.se.

[Remissvar SOU 2017:34 Ekologisk kompensation](#)

Remissvar SOU 2025:21 [Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn \(LULUCF\)](#)

Rapporter

Naturskyddsföreningens rapporter finns samlade på vår webbplats naturskyddsforeningen.se.